

(سراسری، فارغ از کشور ۹۸)

۲۲۵. ۲۵. بیت زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

- «چنین است رسم سرای درشت
 ۱ آن بی مهر تو گیرد که نگیرد پی خویشش
 ۲ ما هیچ و جهان هیچ و غم و شادی هیچ
 ۳ شادی عالم چو سراسر غم است
 ۴ غم مخور زانکه به یک حال نمانده است جهان»
- گهی پشت بر زین، گهی زین به پشت»
 وان سر وصل تو دارد که ندارد غم جانش
 خوش نیست برای هیچ ناخوش بودن
 آن که بود شاد به عالم کم است
 شادی آید ز پس غصه و خیر از پی شر

فصل آزمون ۱ فارسی ۲

۲۲۶. ۱. متضاد واژگان «شَل، اقبال، محبوب و همایون» در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- ۱ معلول، نیکبختی، پوشیده، خجسته
 ۲ درست، ادبار، هویدا، شوم
 ۳ بی کفایت، پشت کردن، آشکار، گُفر
 ۴ والا همت، بدبختی، پنهان، فقیر

۲۲۷. ۲. توضیح ذکر شده برای تمامی واژگان صحیح نیست؛ به جز:

- ۱ توفیق: مهیا شدن اسباب موافق خواهش بنده توسط خداوند تا خواهش او به نتیجه برسد.
 ۲ فرود سرای: اتاقی در خانه که جلوی اتاقی دیگر واقع شده باشد.
 ۳ شغال: جانور پستانداری از تیره گربه سانان که جزو رسته گوشت خواران است.
 ۴ یوز: جانوری شکاری بزرگ تر از پلنگ که با آن به شکار آهو و مانند آن می روند.

۲۲۸. ۳. در کدام گزینه واژه‌های نادرست معنی شده است؟

- ۱ وبال (گناه) - ندیم (همدم) - مؤکد (استوار)
 ۲ شرع (سایه بان) - دوال (چرم و پوست) - مطرب (نوازندگی)
 ۳ جیب (بقه) - افکار (خسته) - چاشتگاه (نزدیک ظهر)
 ۴ دریاست (نیاز) - نژند (زبون) - شگبیر (سحرگاه)

۲۲۹. ۴. تعداد غلط‌های املائی در کدام گزینه به درستی ذکر نشده است؟

- ۱ نیست به از باغ رُخت روزه‌ای سبب ذنخدان تو چیدن خوش است
 (دو مورد)
 ۲ قریو از بزرگان مجلس بخواست که گویی چنین شوخ چشم از کجاست؟
 (یک مورد)
 ۳ خوشا آن دم کز استغناى مستی فراق ت باشد از شاه و وزیرم
 (یک مورد)
 ۴ فر و نام قدر ز طلعت اوست فخر و آر غذا ز خلعت اوست
 (دو مورد)

۲۳۰. ۵. در عبارت زیر چند غلط املائی داریم؟

«آری شغل دوستی، شغلی ثعب است و زخمی بی محابا، آتشی بی دود و زبانی بی سود. مسطوران را مشهور کند و مقبولان را مهجور کند. عزیزان را خار کند، پادشاهان را اسیر کند و سلامتیمان را ملامت کند.»

- ۱ یک
 ۲ دو
 ۳ سه
 ۴ چهار

۲۳۱. ۶. چند غلط املائی در ترکیب‌های زیر وجود دارد؟

«حلاوت و شیرینی - دغل و مکار - وذر و وبال - خطوه و گام - رقع و توقیع - ذایل و نابود - عقد و مخنقه - تاوان و قرامت - مقرون و پیوسته - سرسام و هزیان»

- ۱ دو
 ۲ سه
 ۳ چهار
 ۴ پنج

۲۳۲. ۷. پدیدآورندهٔ چند اثر زیر به درستی بیان نشده‌اند؟

فرهاد و شیرین (نظامی) - تحفة الاحرار (جامی) - تاریخ بیهقی (علی بن زید بیهقی) - بهارستان (سعدی) - بوستان (جامی)

- ۱ یک [۲] دو [۳] سه [۴] چهار

۲۳۳. ۸. در بیت «فریاد سعدی در جهان، افکندی ای آرام جان / چندین به فریاد آوری باری

به فریادش برس» آرایه‌های کدام گزینه همگی به کار رفته‌اند؟

- ۱ مجاز - تضاد - کنایه [۲] ایهام - تضاد - کنایه
۳ تناقض - مجاز - واج آرایی [۴] تناقض - ایهام - واج آرایی

۲۳۴. ۹. آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

«ساز هستی غیر آهنگ عدم چیزی نداشت هر نوایی را که وادیدم خموشی می‌سرود»
۱ استعاره، مجاز، ایهام، تضاد، حسن تعلیل

۲ تشبیه، مجاز، پارادوکس، کنایه، حسن تعلیل

۳ تشبیه، تضاد، ایهام، پارادوکس، حس آمیزی

۴ استعاره، اغراق، ایهام تناسب، جناس، حس آمیزی

۲۳۵. ۱۰. آرایهٔ ذکرشده در برابر گزینهٔ ..... درست است.

۱ خاطر به باغ می‌رودم روز نوبهار تا با درخت گل بنشینم به بوی دوست

۲ تنها گاهی به هم نگاهی ناگاه / انگشت‌های «هیس!» ما را از هر طرف نشانه گرفتند

۳ عالم همه هرچند که زندان من و توست از این‌همه آزادم و زندانی خویشم

۴ در شهر شما باری اگر عشق فروشی است هم غیرت آبادی ما را نفروشید

(مجاز)

(استعاره)

(پارادوکس)

(مجاز)

۲۳۶. ۱۱. در همهٔ ابیات زیر به‌جز ..... از آرایهٔ «تلمیح» استفاده شده است.

۱ خراسان تا خراسان مژدهٔ دیدار می‌آید نوازش کن، نوازش کن، نوازش کن غزالت را

۲ معنی تختهٔ طوفان‌زده در ساحل چیست؟ آخر کشتی در موج شناور این است

۳ رقص زلفت سَر نی دیدم و با خود گفتم بین هفتادودو سر کاش سری بود مرا

۴ روشن ز آه‌های خدا می‌شود زمین در برق ذوالفقار سواری که می‌رسد

۲۳۷. ۱۲. در همهٔ گزینه‌ها هم حرف ربط وابسته‌ساز و هم هم‌پایه‌ساز وجود دارد؛ به‌جز:

۱ هرکه با دوست چو سعدی نفسی خوش دریافت چیز و کس در نظرش باز تخیل نکند

۲ شکوه تاج سلطانی که بیم جان در او درج است کلاهی دلکش است اما به ترک سر نمی‌ارزد

۳ دل و دین در سر کارت شد و بسیاری نیست سر و جان خواه که دیوانه تأمل نکند

۴ سحر گویند حرام است در این عهد ولیک چشم‌ت آن کرد که هاروت به بابل نکند

۲۳۸. ۱۳. در چند بیت زیر از فعل مجهول استفاده شده است؟

الف) مرا گفت کاین نامهٔ شهریار گرت گفته آید به شاهان سپار

ب) بعد از آن خوب طرازی چون شود هم دست او دویه‌دو چون مست گشته، گفته راز راستین

ج) در لوح خوانده‌ام که یکی لعنتی شود بدم گمان به هرکس و بر خود گمان نبود

د) صد سالت اگر ز مکر او گویم خوانده نشود خطی ز طوماری

هـ) شکسته گشت چو پشت هلال قامت من کمان ابروی یارم چو وسمه باز کشید

(وسمه: از ابزار آرایش در قدیم)

- ۱ یک [۲] دو [۳] سه [۴] چهار

۲۳۹. ۱۴. با توجه به زنجیره سخن، معنی واژه «تند» در گزینه ..... متفاوت است.

- ۱) چو بگذشت لشکر بر آن تازه‌بوم
  - ۲) شب و روز و گردان سپهر آفرید
  - ۳) بدو گفت خسرو که ای بدگنیش
  - ۴) محمل بداری ای ساریان، تندی مکن با کاروان
۲۴۰. ۱۵. با توجه به معنی فعل این مصراع: «دل بر دلدار رفت، جان بر جانانه شد» در کدام گزینه کاربرد آن یکسان است؟

- ۱) زمانی پراندیشه شد زال زر
  - ۲) دگرباره مهمان دشمن شدی
  - ۳) برتافت عنان صوری از جان خراب
  - ۴) آن مرغ طرب که نام او بود شباب
۲۴۱. ۱۶. با توجه به ترکیب‌های زیر به ترتیب چند رابطه «ترادف، تضاد، تضمن و تناسب» داریم؟ «تیره‌رایی و گمراهی - دون‌همت و بلندنظر - قوت و نان - غزو و صلح - شوریده‌رنگ و عارضه - کران و راغ - خیرخیر و سلانه‌سلانه - چنگ و ساز»

- ۱) یک، سه، دو، دو
  - ۲) دو، دو، دو، دو
  - ۳) یک، سه، سه، یک
  - ۴) دو، دو، یک، سه
۲۴۲. ۱۷. مفهوم بیت «بلند آن سر که او خواهد بلندش / نژند آن دل که او خواهد نژندش» در کدام گزینه، تکرار شده است؟

- ۱) ز کید کوته‌بینان چگونه گردد پست
  - ۲) کنون به شادی بنشین و داد خلق بده
  - ۳) چه‌سان توانند افکنند آن درختی را
  - ۴) مدار چرخ، به کام تو باد زانکه خدای
۲۴۳. ۱۸. ابیات مرتبط در گزینه ..... به درستی بیان شده‌اند.

- الف) چه تربیت شنوم یا چه مصلحت بینم
ب) گوشم همه بر قول نی و نغمه چنگ است
ج) چشمم به روی ساقی و گوشم به قول چنگ
د) با زمانی دیگر انداز ای که بندم می‌دهی
- ۱) الف - ب
  - ۲) ب - ج
  - ۳) ج - د
  - ۴) الف - د

۲۴۴. ۱۹. همه ابیات زیر به جز ..... بر مفهوم واحدی تأکید دارند.

- ۱) هم امروز از پشت بارت بیفکن
- ۲) حساب خود اینجا کن، آسوده‌دل شو
- ۳) مرا به روز قیامت مگر حساب نباشد
- ۴) با تن خود حساب خویش بکن

۲۴۵. ۲۰. کدام بیت، دربردارنده مفهوم بیت زیر است؟

- «رزق هرچند بی‌گمان برسد
گر کند آفاق را چون صبح از احسان روسفید
سعی در رزق کسان دل را منور می‌کند
بی‌تردد، دامن روزی نمی‌آید به‌دست
پوچ سازد مغزها را چرخ تا روزی دهد
- شرط عقل است جستن از درها»
- ۱) نیست جز گرد کدورت رزق من زین آسیا
  - ۲) کم بود دل‌های شب بی‌شمع بالین آسیا
  - ۳) می‌کند با کاهلان این نکته تلقین آسیا
  - ۴) باشد از ریزش فزون آوازه این آسیا

(سراسری، انسانی ۹۸)

۲۴۶. ۲۱. بیت «وگر توفیق او یک سو نهد پای / نه از تدبیر کار آید نه از رای» مفهوم مشترکی با بیت ..... دارد.

- ۱ همه مرگ راییم، برنا و پیر
  - ۲ در موج فتنه‌ای که خلائق فتاده‌اند
  - ۳ گاه آن آمد که گویم مدتی از بهر دین
  - ۴ غم گیتی گر از پایم درآرد
- به رفتن خرد بادمان دستگیر
فریادرس به‌جز کرم ذوالجلال نیست
آفرین و شکر و توحید خدای ذوالجلال
به‌جز ساغر که باشد دستگیرم؟

۲۴۷. ۲۲. در کدام بیت، دقیقاً به انسان‌های معرفی‌شده در عبارت زیر، اشاره شده است؟ «مردان، بار را به نیروی همت و بازوی حمیت کشند، نه به قوت تن.»

- ۱ به دانش بزرگ و به همت بلند
  - ۲ بزن که قوت بازوی سلطنت داری
  - ۳ به همت برآر از ستیهنده شور
  - ۴ شاید که به تحصیل تو ای گوهر شهوار
- به بازو دلیر و به دل هوشمند
که دست همت مردانت می‌دهد یاری
که بازوی همت به از دست زور
(ستیهنده: ستیزنده، دشمن)
- شاهان جهان همت شاهانه ببندند
(به تحصیل: برای به دست آوردن)

۲۴۸. ۲۳. همهٔ ابیات زیر بر مفهوم واحدی دلالت دارند؛ به‌جز بیت .....

- الف) آینه‌ت دانی چرا غمّاز نیست
  - ب) آینه گر عکس او ز دور ببیند
  - ج) دل آینهٔ صورت غیب است ولیکن
  - د) صورت بی‌صورت بی‌حد غیب
- زانکه زنگار از رُخش ممتاز نیست
(غمّاز: منعکس‌کننده)
- از دل سنگش هزار آه برآید
شرط است که بر آینه زنگار نباشد
ز آینهٔ دل تافت بر موسی ز جیب
- ۱ الف   ۲ ب   ۳ ج   ۴ د

۲۴۹. ۲۴. کدام بیت زیر را می‌توان دقیقاً وصف حال «قاضی بُست و پسرش» دانست؟

- ۱ به من، به عشق، به این درک مطلق هستی
  - ۲ به آن حقیقت مطلق، حقیقت بی‌نام
  - ۳ درست نیست که تنها به نان ببندیشیم
  - ۴ همیشه مرد به فکر رهایی از نفس است
- که چهره کرده کران تا کران ببندیشیم
رها ز پیلۀ نام و نشان ببندیشیم
بیا به درد دل دیگران ببندیشیم
ز ما خطاست که تنها به نان ببندیشیم

۲۵۰. ۲۵. مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

- الف) ای دل چون آهنت بوده چو آینه‌ای
  - ب) سعدی حجاب نیست تو آینه پاک دار
  - ج) نیست ممکن حسرت دیدار پنهان داشتن
  - د) آینهٔ دل صاف باید تا در او
- آینه با جان من مونس دیرینه‌ای
زنگارخورده چون بنماید جمال دوست؟
برملا افکند جوهر خارخار آینه
واشناسی صورت زشت از نکو
- ۱ الف، ج   ۲ ب، د   ۳ ج، د   ۴ الف، ب

۲۲۴. ۲۴. گزینه ۲: مصراع دوم صورت سؤال: صبوری کردن (گزینه‌های ۱، ۳ و ۴: بی‌قراری

صورت: «من آزاده از خاک آزادگانم / گل صبر می‌پرورد دامن من»
 (۱) گفتیم عشق را به صبوری دوا کنیم هر روز عشق بیشتر و صبر کمتر است
 (۳) مشنو که مرا از تو صبوری باشد یا طاقت دوستی و دوری باشد
 (۴) مشتاق تو را کی بود آرام و صبوری هرگز نشنیدم که کسی صبر ز جان کرد

۲۲۵. ۲۵. گزینه ۴: زندگی هم روزهای خوشایند دارد، هم روزهای ناخوشایند.

	A	B
صورت:	گهی پشت بر زین	گهی زین به پشت
(۴)	شادی آید	غصه

فصل آزمون ۱ فارسی ۲

۲۲۶. ۱. گزینه ۲

۲۲۷. ۲. گزینه ۱: (۲) پشت اتاقی دیگر (۳) شغال از تیره سگان است. (۴) کوچک‌تر از پلنگ

۲۲۸. ۳. گزینه ۲: مطرب: نوازنده / مطربی: نوازندگی

صفت   اسم (مصدر)

۲۲۹. ۴. گزینه ۲: غریو - بخاست (بلند شد)

(۱) روضه (به دلیل باغ) - زرخندان

(۳) از شاه و وزیر فراغت (آسایش) باشد.

(۴) عار (به دلیل فخر) - قضا (به دلیل قدر)

۲۳۰. ۵. گزینه ۳: صعب - مستوران (ناشناخته‌های پنهان) را مشهور می‌کند - عزیزان را خوار (حقیر) می‌کند.

۲۳۱. ۶. گزینه ۳: وزر - زایل - غرامت - هذیان

۲۳۲. ۷. گزینه ۴: فرهاد و شیرین: وحشی بافقی

تاریخ بیهقی: ابوالفضل بیهقی

بهارستان: جامی

بوستان: سعدی

۲۳۳. ۸. گزینه ۲

باری دفعه‌ای دست کم ایهام

به فریاد آوردن (به فریاد رسیدن) تضاد

به فریاد رسیدن منظور کمک کنایه

۲۳۶. ۹. گزینه ۳: ساز هستی ← تشبیه / هستی ⊖ عدم ← تضاد

مثل

آهنگ ← موسیقی
قصه ← ایهام

نوا، خاموشی می‌سرود ← پارادوکس / نوا دیدم ← حس آمیزی

۲۳۵. ۱۰. گزینه ۱

بو ← معنی‌دار: آرزو
بی‌معنی: رایحه؛ متناسب با گل ← ایهام تناسب

(۲) انگشت‌ها [به قصد] هیس، نشانه گرفتند ← انگشت‌ها به هیس نسبت داده نشده‌اند که «استعاره» باشند.

(۳) از همه عالم آزاد - زندانی خویش ← تداخل متضادها را نداریم.

(۴) «شهر» در اینجا منظور مردم شهر نیست.

۲۳۶. ۱۱. گزینه ۲: هر کشتی و طوفانی بیانگر قصه نوح نیست!

(۱) خراسان و نوازش غزال ← امام رضا(ع)

(۳) سر، بر نی و هفتادودو ← امام حسین(ع)

(۴) روشن‌شدن زمین در برق ذوالفقار سواری که می‌آید

← حضرت قائم(عج)

۲۳۷. ۱۲. گزینه ۱: «که» در اینجا = کسی (شخص) ← ضمیر است. حرف ربط وابسته‌ساز در

معنی وجود دارد (هرکسی که چو سعدی با دوست نفسی خوش دریافت) اما حرف ربط هم‌پایه‌ساز وجود ندارد.

هم‌پایه‌ساز	وابسته‌ساز	
اما	که	(۲)
و (در مصراع اول)	که	(۳)
ولیک	که	(۴)

۲۳۸. ۱۳. گزینه ۳

ساختار فعل مجهول:	بن ماضی + ه + شد (گشت و آمد) ← فاعل نامعلوم
(الف)	گفت + ه + آید
(د)	خواند + ه + نشود
(ه)	شکست + ه + گشت

۲۳۹. ۱۴. گزینه ۱: راند ← سریع

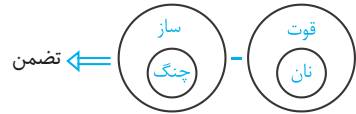
(۲) مهر ⊖ بداخلاقی / بدگنش (۳) بدگنش ← بداخلاق / مکن با کاروان، بداخلاقی

۲۴۰. ۱۵. گزینه ۴: بر جانانه رفت / کی آمد و کی رفت؟

(۱) پراندیشه گشت / مهمان گشتی / برهمن گشتی / همجو رکاب گشت

۲۴۱. ۱۶. گزینه ۱: تیره رایی = گمراهی ← ترادف

دون همت ← بلند نظر / غزو ← صلح / خیر خیر ← سلانه سلانه ← تضاد

شوریده رنگ ← عارضه / کران ← تناسب

۲۴۲. ۱۷. گزینه ۳: بلند مرتبگی و سرافرازی به اراده خداوند است.

صورت: «بلند آن سر که او خواهد بلندش / نژد آن دل که او خواهد نژندش»
 ۳) چه سان توانند افکنند آن درختی را / که آب رحمت و لطف تو آش تناور کرد

۲۴۳. ۱۸. گزینه ۴: پندناشنوی عاشق شیدا

الف) چه تربیت شنوم یا چه مصلحت بینم / مرا که چشم به ساقی و گوش بر چنگ است
 د) با زمانی دیگر انداز ای که بندم می دهی / کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست

۲۴۴. ۱۹. گزینه ۳: منی که جدایی و وصال تو را تجربه کرده ام، حساب خود را پس داده ام و در قیامت، از حسابرسی معاف هستم.

مفهوم مشترک سه گزینه دیگر: قبل از قیامت، به دست خود به حساب خود رسیدگی کن.

۱) هم امروز از پشت بارت بیفکن / میفکن به فردا مر این داوری را
 ۲) حساب خود اینجا کن، آسوده دل شو / میفکن به روز جزا کار خود را
 ۴) با تن خود حساب خویش بکن / گر مَقْرَی به روز حشر و حساب

۲۴۵. ۲۰. گزینه ۳: کسب رزق و روزی در گرو تلاش است.

صورت: «رزق هر چند بی گمان برسد / شرط عقل است جستن از درها»
 ۳) بی تردد، دامن روزی نمی آید به دست / می کند با کاهلان این نکته تلقین آسیا

۲۴۶. ۲۱. گزینه ۲: حامی حقیقی، پروردگار است.

صورت: «اگر توفیق او یک سو نهد پای / نه از تدبیر کار آید نه از رای»
 ۲) در موج فتنه ای که خلائق فناده اند / فریادرس به جز کرم ذوالجلال نیست

۲۴۷. ۲۲. گزینه ۳

مفهوم مشترک:	عزم درونی	<	توانایی جسمانی
صورت:	بار به بازوی حمیت	<	نه به قوت تن
۳)	بازوی همت	<	دست زور

۲۴۸. ۲۳. گزینه ۲: نهایت زیبایی معشوق

مفهوم مشترک ابیات دیگر: لازمه انعکاس انوار الهی در دل انسان، پالایش آلودگی های دنیوی است.

الف) آینه ت دانی چرا غمّاز نیست / زانکه زنگار از رُخس ممتاز نیست
 ج) دل آینه صورت غیب است ولیکن / شرط است که بر آینه زنگار نباشد
 د) صورت بی صورت بی حد غیب / ز آینه دل تافت بر موسی ز جیب

۲۴۹. ۲۴. گزینه ۴ «قاضی بست و پسرش» از نفس (خواسته‌های دنیوی) بریده‌اند و مال دنیا را قبول نمی‌کنند.

۴) همیشه مرد به فکر رهایی از نفس است ز ما خطاست که تنها به نان بیندیشم
گزینه تله = ۳: توجه به مشکلات هم‌نوعان (قاضی بست و پسرش در این مورد صحبتی نکرده و حتی قبول نمی‌کنند که هدایا را بپذیرند و به فقرای دیگر ببخشند).
۲۵۰. ۲۵. گزینه ۲ «دل زلال، جلوه‌گاه یار است».

ب) سعدی حجاب نیست تو آینه پاک دار زنگارخورده چون بنماید جمال دوست؟
د) آینه دل صاف باید تا در او و شناسی صورت زشت از نکو
مفاهیم سایر ابیات:

الف) دل تو، پاک و مونس من بوده است. / ج) غم هجران نهفتنی نیست.

فصل آزمون ۲ فارسی ۲

۲۵۱. ۱. گزینه ۴

۲۵۲. ۲. گزینه ۳ تحت‌الحمایگی: ویژگی کشور، سرزمین یا فردی؛ نه خود کشور، سرزمین یا فردی
زنبورک: توپ جنگی کوچک

ولایات: تحت نظر والی اداره می‌شود.

۲۵۳. ۳. گزینه ۲ وجد: خوشی / تفریط: کوتاهی کردن در کاری / زبونی: درماندگی

۲۵۴. ۴. گزینه ۱ پرنده‌ای هستم که از آسمان صدای آوازم (صغیرم) می‌آید.

۲۵۵. ۵. گزینه ۳ نهیب - حمیت - چیرگی - موزون

۲۵۶. ۶. گزینه ۲ بازخواست - اذن

۲۵۷. ۷. گزینه ۳

۲۵۸. ۸. گزینه ۴

(۱) مقایسه قامت با قیامت!
(۲) مقایسه پیام دوست با باد بهشت! «اغراق آمیز»
(۳) مقایسه قامت دوست با سرو!

۲۵۹. ۹. گزینه ۱

سرد
جناس
زرد

آبی
دل
زرد
حس آمیزی
سیاه

آفتابی ☀ ابری ☁ تضاد / آفتابی و ابری (برای آسمان است) دل ☠ استعاره